

Rodový odkaz

Helena Španingerová

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta multimediálních komunikací

Ústav designu oděvu a obuvi

akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Helena ŠPANINGEROVÁ
Osobní číslo: K10100
Studijní program: B8206 Výtvarná umění
Studijní obor: Multimedia a design - Design oděvu
Forma studia: prezenční

Téma práce: Rodový odkaz

Zásady pro vypracování:

Výtvarné zpracování a realizace finálních návrhů, cca 5-7 modelů.
Technická a teoretická příprava projektu, sběr potřebných informací,
vyhotovení práce dle zadaných parametrů.
Celou práci také odevzdat na CD-ROM v elektronické podobě.
Prostudování a analýza dostupných materiálů a informací, vlastní závěry.
Rozsah práce:
Výtvarné řešení designu oděvu ve variantách, finální řešení, výběr
materiálů, stříhové řešení, realizace vybraných oděvů, výtvarná dokumentace.
10 stran textu na téma teoretické části, cca 20 stran přípravné skicy,
fotodokumentace, vše A4.
Odevzdejte ve 3 stejnopisech v pevné vazbě.

Rozsah bakalářské práce: viz zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz zásady pro vypracování
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/umělecké dílo

Seznam odborné literatury:

1. Kronika módy : 1800 - 1870 - 1940 - 1960 - 1980 - 2020 : kdo udává tón nejslavnější módní ikony a návrháři / N.J. Stevenson ; [překlad Jana Pacnerová]
2. JEZDECTVÍ A DOSTIHOVÝ SPORT Rok vydání: 1977
Dílo kolektivu autorů Dobeš, Dušek, Nyklová, Jandl, Jokl, Kepřta, Klement, Matoušek, Michal, Řechka, Pillich, Svoboda, Šindler, Zelenka - učební pomůcka pro obory chovatel koní a chovatel koní - jezdec z povolání. Z obsahu: Anatomie a fyziologie - exteriér - krmení - plemena - zkoušky výkonnosti - jezdecký výcvik - drezura - military - jezdecké hry - dostihy - vozatajství - pony. Velmi dobře zpracovaná kapitola Výcvik jezdce.
3. Jewelry design handbook = Le design des bijoux = Schmuckdesign = Juweelontwerp [coordinating editor: Simone K. Schleifer] Semerák, Gustav
4. Umělecké kovářství a zámečnictví Praha : Státní nakladatelství technické literatury, 1977

Vedoucí bakalářské práce: MgA. Mária Štranecková, ArtD.
Ústav designu oděvu a obuvi
Datum zadání bakalářské práce: 10. prosince 2012
Termín odevzdání bakalářské práce: 17. května 2013

Ve Zlíně dne 12. prosince 2012

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
žkanka

Titor
doc. Mgr. Ivan Titor
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 10.5.2019.....

.....
Jméno, příjmení, podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce požítovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, u něhož-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odprá-li autor takového díla udělí svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložil, a to podle okolností až do jejich skutečné výše, přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Téma mé bakalářské práce je kolekce inspirovaná rodovým řemeslem.

Podkovářství, kovářství, kov, jezdeckví. Kolekce je převedením pánského pracovního a jezdeckého oděvu do dámské kolekce. Inspiruji se kovářstvím a jezdeckvím, které se v naší rodině po desítky generací dědí z otce na syna. Mnou a mojí sestrou tato tradice končí, tak chci touto prací vzdát čest našemu odkazu.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou.

Teoretická část je zaměřená na podkovářství, kovářství, jezdeckví a oděvy, které se v těchto profesích užívají. Praktická část je zaměřená na technické zpracování oděvů.

Klíčová slova: řemeslo, kov, zpracování, tradiční materiál.

ABSTRACT

The topic of my bachelor work is a collection inspired by the generic craft.

Farriery, blacksmithing, metal, horse riding. The collection is converting men's work and equestrian clothing for women collection. Inspired by blacksmiths and riding that in our family for dozens of generations passed down from father to son. Me and my sister this tradition ends so I want this work seem to honor our heritage.

Bachelor thesis is divided into two parts, theoretical and practical.

The theoretical part is focused on horseshoeing, blacksmithing, horse riding and clothes that are in these professions use. The practical part is focused on technical garment manufacture.

Keywords: craft, metal processing, the traditional material

Poděkování všem, co mi pomáhali při mé práci.

Mé rodině a Kájovi, kteří mě podporovali a snášeli vypjatou pracovní náladu.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 RODOVÉ ŘEMESLO	11
1.1 ŘEMESLO JAKO ODKAZ.....	12
1.2 KOVÁŘSTVÍ.....	12
1.2.1 Podkovářství.....	14
1.2.2 Umělecké kovářství.....	17
1.1 SOCHAŘSTVÍ.....	18
1.1.1 Kovotepectví	18
1.1.2 Kovolitectví.....	19
1.1.3 Tvůrci	19
1.2 KOV A ODÍVÁNÍ.....	20
2 JEZDECTVÍ	22
2.1 DOSTIHOVÝ SPORT	22
2.1.1 Výstroj žokeje	24
2.2 PARKÚR.....	24
2.2.1 Výstroj jezdce.....	24
2.3 DREZÚRA	25
2.3.1 Předepsaný oblek	25
2.4 VYBAVENÍ KONĚ	26
2.4.1 Sedlo.....	27
2.4.2 Uzdečka a uzda	27
3 OBLEČENÍ JEZDCŮ	28
3.1 CHARAKTERISTIKA ODĚVU	28
3.1.1 Rajtky	28
3.1.2 Dres	28
3.1.3 Saka	29
3.1.4 Vysoké jezdecké boty	29
3.1.5 Remboty	29
3.1.6 Pérka.....	29
3.1.7 Chapsy.....	29
3.1.8 Brýle.....	30
3.1.9 Rukavice.....	30
3.2 TRÉNINK	30
3.3 MÓDA INSPIROVANÁ JEZDECTVÍM.....	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	33
4 KONCEPT	34
4.1 INSPIRACE	34
4.1.1 Tvůrci	34
4.1.2 Barva	35
4.1.3 Materiál	36
4.1.4 Siluety	36

4.2	MODEL Č. 1	36
4.2.1	TECHNICKÝ POPIS	36
4.3	MODEL Č. 2	37
4.3.1	TECHNICKÝ POPIS	37
4.4	MODEL Č. 3	37
4.4.1	TECHNICKÝ POPIS	37
4.5	MODEL Č. 4	38
4.5.1	TECHNICKÝ POPIS	38
4.6	MODEL Č. 5	38
4.6.1	TECHNICKÝ POPIS	38
4.7	MODEL Č. 6	39
4.7.1	TECHNICKÝ POPIS	39
III	PROJEKTOVÁ ČÁST	40
5	SKICI.....	41
6	FOTODOKUMENTACE	46
	ZÁVĚR	51
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	52
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	53
	SEZNAM OBRÁZKŮ	54

ÚVOD

Rodový odkaz

Při počátečním přemýšlení o mé bakalářské práci mě napadlo hodně témat, které bych chtěla zpracovat. Na popud vedoucí našeho atelieru, ať si zvolíme téma, které je s námi spjaté a zajímáme se o něj už dlouhodobě, rozhodla jsem se spolupracovat s otcem a jeho tradicí kovářství. Přece jenom - co může být osobnější než řemeslo, které se dědí z otce na syna po patnáct generací a je už vepsáno do našeho genofondu. Já jsem šestnáctá generace, a jelikož nejsem muž, rozhodla jsem vzdát čest našemu odkazu tímto způsobem.

V této práci se budu zabývat svým rodokmenem, odkazem předků, kovářstvím, podkovářstvím, jezdecktím, historií řemesla jeho vývojem a změnami za staletí práce s kovem, počátky dostihového sportu a jeho rozšířením po světě, pracovním a jezdeckým oděvem a jeho obměnami.

Chtěla bych zdědit drsné struktury tepaného kovu do zdobných nosných prvků oděvů. Podtrhnout jimi ženskost a do větší míry jimi nahradit šperky a jiné dekorace. Inspirovat se jezdeckými pomůckami a od nich odvodit funkční díly oděvů. Zachovat materiálovou shodnost s inspiračními zdroji.

Kolekcí bych chtěla vzdát čest svým předkům a přiblížit toto tradiční řemeslo širší společnosti jinak než na středověkých slavnostech.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 RODOVÉ ŘEMESLO

V mé rodině se dědí kovářství z otce na syna. Bohužel mým otcem to končí, je patnáctou generací. Nenarozením mužského potomka jeho řemeslo vymírá po meči. I když malá jiskra naděje tu je, můj malý synovec. Prozatím sice sotva udrží chrastítka, ale jednou možná bude pevně svírat kovářské kladivo. Práce je to opravdu náročná, proto se ženy tímto směrem nevydávají.

S nástupem průmyslové revoluce se klasičtí kováři museli specializovat. Nástup automobilů, železniční dráhy a průmyslových výlisků jim značně změnil práci. Dříve kovář ve vesnici či městě zabezpečoval více profesí (mechanik, krotitel zvířete, zubař). Naše rodina zůstala věrna koním. Přesněji řečeno dostihovým koním. Kování koní se nazývá podkovářství.

Dostihy vznikly v Anglii na počátku 18. století. Královna Anna založila první dostihové závodisko v Ascotu v roce 1711 (Horáček, 1983, s. 32). Tímto tématem se budu zabývat později.

Obr. 1 / Otec kovárna / Karel Žeravík

1.1 Řemeslo jako odkaz

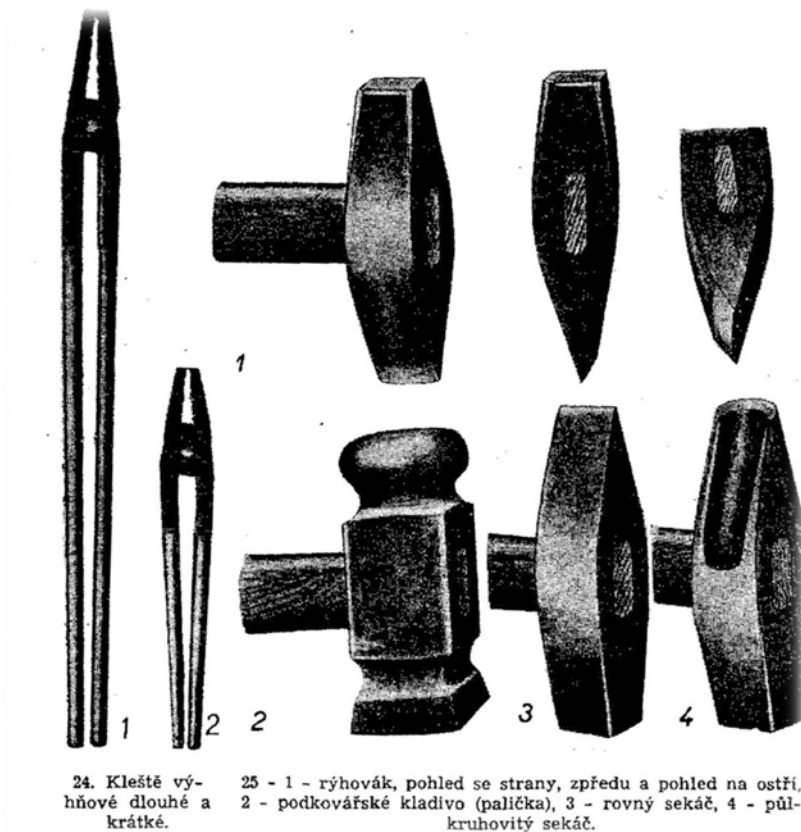
Kovářství a poté specializace podkovářství se u nás v rodině dědí jako příjmení Španinger. Jak jsem už dříve uvedla, z otce na syna. Otec vždy tvrdil, že je patnáctou generací. Podle rodokmenu, který jsem zpracovala za pomoci Hany Šlajchrtové a Barbory Hvězdové, jsem zjistila, že se řemeslo pravděpodobně přičlenilo od Matouše Pražana někdy v osmnáctém století. Poté následoval Vojtěch narozený 1796, Štěpán nar. 1801, Sebastián nar. 1818, František nar. 1830, Josef nar. 1834, František nar. 1841, Josef nar. 1853, František nar. 1864, Václav nar. 1868, Vojtěch nar. 1894, Jan nar. 1904, Vojtěch nar. 1927 a Jan, můj otec, nar. 23. 3. 1964. To je osmá generace, dál jsem se bohužel prozatím nedohledala. Mí předci se předtím zabývali řezbářstvím a částečně i alchymií. Nejstarší doložený předek se jmenoval Mathias Spaninger (1681-1759) a jeho žena Catharina (1692-1769) žijící v obci Vrábčí. Mathias byl tesařem.

Dále se podařilo paní Šlajchrtové vyhledat ještě dávnější předky, ale o těch jsou pouze kusé informace. V e-mailu ze dne 14. 2. 2013 uvádí: Johann Georg Spaninger – knížecí sasko-lauenburgský tesařský mistr v Ostrově.

1.2 Kovářství

Zabývá se zpracováním kujných kovů (bronz, měď, železo, ocel...) za pomoci tepla i studena.

Kovárna: prostor, kde se tepelně zpracovávají kovy. Místo s dobrým osvětlením a odvětráváním. Klasické vybavení je výheň s odvětráváním a dmychadlem, což podporuje hoření, kovářská kladiva (obouruční těžší a jednoruční lehčí), kovadlina (v naší zemi se nejčastěji používá štýrská v rozmezí 100 až 200 kg). Dále se používají kovadliny německé a francouzské (mají odlišný tvar), výhňové kleště, dřevěný špalek na podložení kovadliny, různé druhy kladiv a průbojníků.

Obr. 2 / Kovářské vybavení / Čermák, Král, 1956

Používané techniky: vytahování, rozkovávání, utínání, pēchování, ohýbání, probíjení, zkrucování, štěpení, spojování, rovnání a hlazení, zakulacování, ostření, osazování, kování šišek, zápusťkové kování, výroba volut.

Spojování kovářského materiálu: nýty, objímky a spony, nasazování zatepla, svařování.

Postupy úpravy kovů: kalení, žihání, popouštění, cementování.

Zdobení kovářského materiálu: cizelování, leptání, zlacení, rýhování, tauširování.

Kovářství je prastaré řemeslo, je ho možné datovat až do doby 3 tisíce let před naším letopočtem do Mezopotámie - první stopy opracování železa z pozemských nalezišť a meteorických nálezů. Samozřejmě toto zpracování je ještě opravdu primitivní. První dochované nálezy jsou z hrobek Meskalamšara z Uru a Alaca Hoyuk v severním Turecku. Jedná se o dýky.

Železo bylo považováno za cenný kov až do dob středověku. Rozvoj nastává v období halštickém. Pokrok se šíří z dnešní Itálie. Z tohoto období se nedochovaly pozůstatky ková-

ren, ale pouze nástrojů. Pro mou práci bude asi nejdůležitější dochování částí koňských postrojů a udidel.

Největší rozvoj nastal asi v době laténské. Keltská expanze po Evropě v 5. a 4. století př. n. l. Ovládnutí technologie redukční pece a následné komodity železných hřiven, tyčových prutů, bochníkový lupen. Zdokonalení železných zbraní, zemědělských nástrojů, koňské postroje, první podkovy. Co se týká oděvů, rozvoj oděvních součástí, řetězy, zakončení opasek, spony. Tyto oděvní díly byly samozřejmě známy už dříve, ale právě v tuto dobu nastal jejich opravdový rozmach. Nejedná se už pouze o šperkařskou práci. Kovářský pokrok v tomto období přiblížil tyto předměty širší skupině obyvatelstva. Také nastává separace a specializace řemesel, kováři se oddělují od hutníků.

Antické období cca 20. století př. n. l. – 476 n. l.

Kovářny dosáhly takového pokroku, že je můžeme přirovnat ke kovárnám na počátku 20. století. Dále se rozvíjí specializace řemesel (nožiři, srpaři, hřebíkáři). Rozvíjí se výroba oděvních nebo spíše módních doplňků.

Další rozvoj a pilování technik následuje ve Velkomoravské říši. Od těchto dob se toto řemeslo příliš nezměnilo, až na elektřinu místo vodního nebo uředníkového pohonu.

Kováři byli spojováni s magií jako páni ohně, na stejné úrovni jako šamani. V některých civilizacích se objevují jako božstvo. V indoevropské mytologii například řecký bůh Héfaistos. Afrika se stala nositelem jiných tradic, obřady spjaté s metalurgií nesou svatební prvky. Přinesení nové kovadliny provázely svatební písně, kropení a žehnání plodnosti. Dokonce kovář oznámil manželce, že má další manželku, kovadlinu. Výheň se stala obětí místem slepic, kohoutů, kuřat a jejich krve. Indie má pro změnu v mytologii lidské oběti. Sibiř zase opanovala tradice dědičná, kovářna se stala kultovním místem.

Řemeslník se stal důležitou postavou v chodu obce. Byl ranhojičem a zubním technikem, léčil koně a dobytek, jeho žena byla bylinkářkou. Kovářna stávala ve středu města a stala se jakýmsi kulturním centrem. Co se týká platu, kovář pracoval celý rok, ale plat dostával až v období podzimu, kdy jeho klienti měli po sklizni. V průběhu roku dostával naturálie a sám spravoval vlastní hospodářství (Čermák, Král, 1956, Frolec, 2003).

1.2.1 Podkovářství

Řemeslo, které se separovala od kovářství. Zabývá se podkováním koní a paznehtního dobytka. Dochované nálezy ho datují do keltského období, tedy 5. - 4. století př. n. l. Jedná se

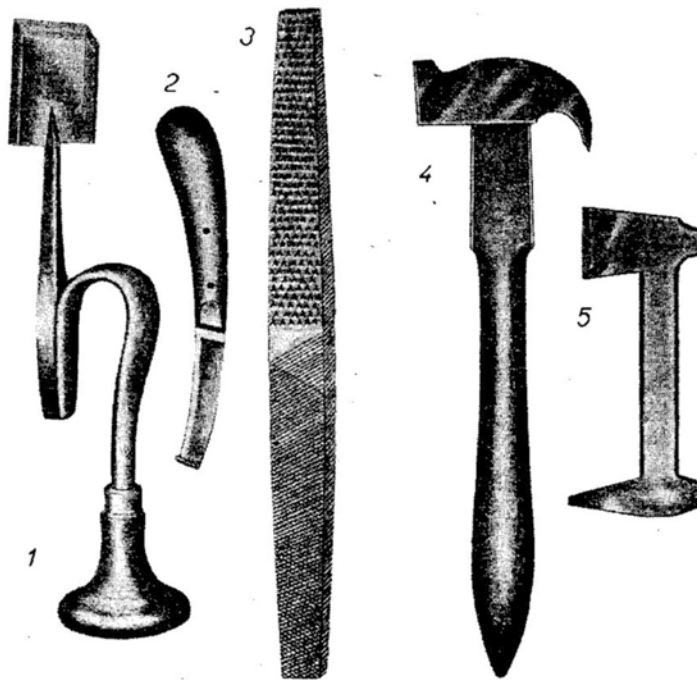
o postu odstranění přerostlé rohoviny a jejího upravení u kopyt nebo paznehtu končetin zvířat. Následně se tato kopyta nebo paznehty opatřují podkovami. Vhodné podkování zmírňuje namáhání šlach a kloubů, snižuje výskyt onemocnění končetin (Frolec, 2003). Jelikož koně a dobytek se používali jako tažná zvířata, tato procedura zvyšovala jejich výkonnost. Dnešní doba je výhradně zaměřená na podkování koní. Kůň už není tažným zvířetem. Stal se sportem a volnočasovou aktivitou. Existuje mnoho typu ježdění na těchto krásných zvířatech, například: dostihy, parkúr, drezúra, western.

Podkovářství se stává samostatným řemeslem od roku 1874. Podle úředního nařízení vzniká koncesovaná živnost - Podkovářství. V této době vznikají i specializované školy pro výuku tohoto řemesla (Frolec, 2003). Můj prapradědeček Vojtěch studoval ve Vídni.

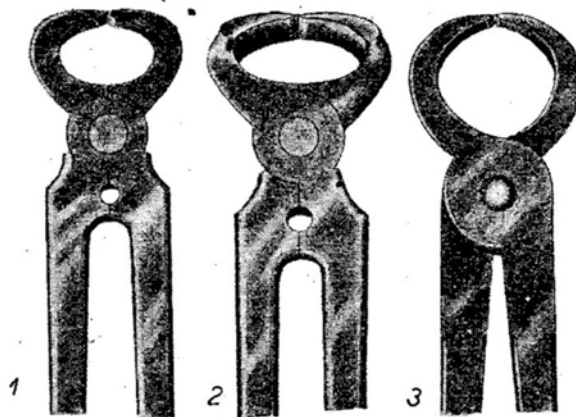
Podkovář musí být technicky vzdělaný, řemeslně zručný a naprosto srozuměn s anomií zvířat, se kterými pracuje. Ke každému zvířeti přistupuje individuálně. Podle stavby jeho těla, prostředí, ve kterém se pohybuje, ročního období a jeho účelu (Frolec, 2003).

Dříve byla podkovárna místnost přiléhající ke kovárně. Dnes to ovšem funguje jinak, základním vybavením se stává automobil. Podkovář dojíždí ke svým zákazníkům. Ani výroba podkov už není běžná, nakupují se polotovary, které se v kovárně zhruba upravují podle kopyt svěřenců a na místě se poupravují na přenosné kovadlině. Podkování zatepla se provozuje už také omezeněji, nejvíce u těžkých plemen, podkova se žhavá přikládá na kopyto.

Vybavení podkováře: již zmíněný automobil, stoleček na náradí, kleště na rohovinu, kleště nýtovací, kleště štípací, podkovářské struhy, podkovářské nože (raisery), rašple, podkovářské kladívko, podkovářské hřebíky (podkováky), utínka, diagnostické kleště, trojnožka (přenosná kovadlinka), stolička, bruska, svářečka, umělá rohovina.

29. Nářadí k podkování koní. 1 - podkovářský struh, 2 - kopytní nůž, 3 - podkovářská rašple, 4 - podkovářské kladívko, 5 - útinka.

27. Nářadí k podkování koní. 1 - kleště podkovářské, 2 - kleště štipací, 3 - kleště snímací.

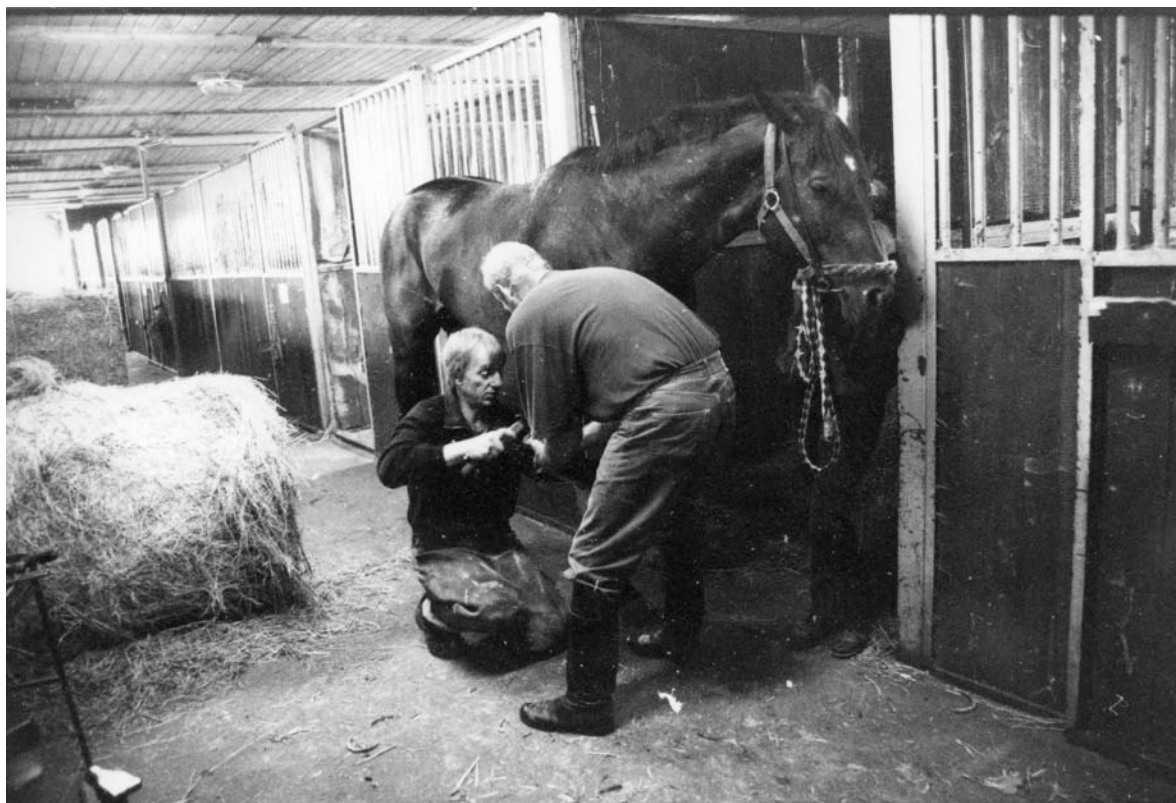
Obr. 3, 4 / Podkovářské vybavení / Čermák, Král, 1956

Podkovy: vytvarovány podle kopyta většinou s čepičkou, mohou být opatřeny ozuby (podložky na zadní straně podkovy).

Druhy podkov: pantoflice, těžká pantoflice, podkovy s vykovánými a šroubovanými ozuby (Frolec, 2003).

V naší rodině se řemeslo a s ním spjaté znalosti a zkušenosti se zpracováním kovů předávají v kovárně u žhnoucí výhně, s dočervena rozpáleným podkovami. Stejně se dědí nářadí

potřebné k této práci, některé podléhá času, jiné přežívá už po mnoho staletí. Otec se vyučil podkovářství jako jeho předkové, jenom jeho pojetí této profese je mnohem modernější. Pomohl vytvořit polotovar, který ulehčil práci jemu i jeho kolegům. Na rozdíl od svého otce a děda, on cestuje po celé naší zemi a přilehlých státech. Jeho svěřenci běhají dostihy po Evropě, ale i mnohem dále. Dosáhli už mnoha úspěchů, prvenství v našich dostizích, jako je Velká pardubická a Derby. Zabývá se také léčením defektních kopyt.

Obr. 4 / Otec podkování / Monika Veselá

Podkování zní jako naprostá hrůza, řezání rohoviny, zaražení hřebíků do kopyt, přikládání žhavých podkov, ale není se čeho bát. Koňská noha a její zakončení kopyto je vlastně ekvivalentem našeho prostředníčku. Kopyta by se dala přirovnat k našim nehtům. Takže pohledem naprostého laika by se dalo říci, že podkovář je manikérka a pedikérka koní.

1.2.2 Umělecké kovářství

Umělecké kovářství používá všechny výše zmíněné techniky zpracování kujných materiálů. Jedná se o odvětví kovářství, které se zabývá dekorativním zpracováním kovů. Nejvíce se používá u zámečnictví, výrobě kovaných mříží, dekoračních předmětů a v poslední době čím dál častěji nábytku. Existují akce, na kterých vznikají tato díla přímo před publikem.

Nejznámější bude v naší zemi asi Hefaiston, konající se každoročně na hradu Helfštýn. Hefaiston je už spíše na pomezí sochařství a uměleckého kovářství.

Také bych Vás měla seznámit se zbrojířstvím a platněřstvím. Tato odvětví se zabývají zpracováním kovů do plátů či plechů. V minulosti měla uplatnění ve výrobě brnění a zbraní. Dnes však pouze pro nadšence rekonstrukcí bitev, historických filmů.

1.1 Sochařství

„Sochařství, též plastika, druh výtvarného umění, jež sochařským materiálem, sochařskou technikou a sochařskými nástroji vytváří objemové dílo, sochu (plastiku, sošku), která může být volná, tj. rozprostraněná do všech stran, nebo reliéfní, rozvinutá na rovné či zakřivené ploše. Má kultovní, memoriální (bysta, portrét, pomník), dekorativní (zahradní a architektonická socha), reprezentační funkce.“

(Jan Balenka, 1997, s. 340)

Sochařství se dělí podle postupu tvorby na sochařské a plastické. Sochařské je technika odebírání sochařského materiálu. Plastické je technika postupného přidávání sochařského materiálu.

O sochařství bylo napsáno už mnoho prací, i co se týká mého oboru. Sloužilo už mnohým jako inspirace. Proto se jím budu zabírat pouze okrajově. Pouze technikami, které se týkají zpracování kovů. Samozřejmě i umělci, kteří balancují na hraně umění a módy, ale i těmi, co jsou čistými umělci ve zpracování kovů. Tvorbou, která mě inspiruje a přivedla mě k myšlence vytvořit tuto práci.

Techniky, které se bezprostředně týkají mého oboru, jsou dvě. Jedná se o kovotepectví a kovolitectví. Obě využívám při tvorbě této kolekce.

1.1.1 Kovotepectví

Technika zpracování kovů většinou zastudena. Je jedna z prvních, které se při práci s kovem využívaly. Jedná se o roztepání kovů do plátu a následné tvarování. Nejtypičtější předměty jsou z historie obřadní mísy, posmrtné masky, liturgické předměty. Využívalo se snadno tvárných kovů: zlato, stříbro, měď, občas ale i železo a ocel. Při tvorbě touto technikou se sochy sestavují z dílů. Pokud je socha velkých rozměrů, používá se vnitřní nosné konstrukce. Příkladem je Socha svobody v New Yorku.

Z plechu vybraného kovu se vystřihne určený přibližný tvar budoucího výrobku. Ten se poté tvaruje do kýženého tvaru. Jeho vyhlazování se nazývá planýrování. Někdy se plech nahrubo vytvaruje a vylíje smolou. Následně se pracuje na detailech a leštění, může se i zdobit rytím. Nástupci kovotepců jsou již dříve zmínění platněři, kotláři, dnešní klempíři.

1.1.2 Kovolitectví

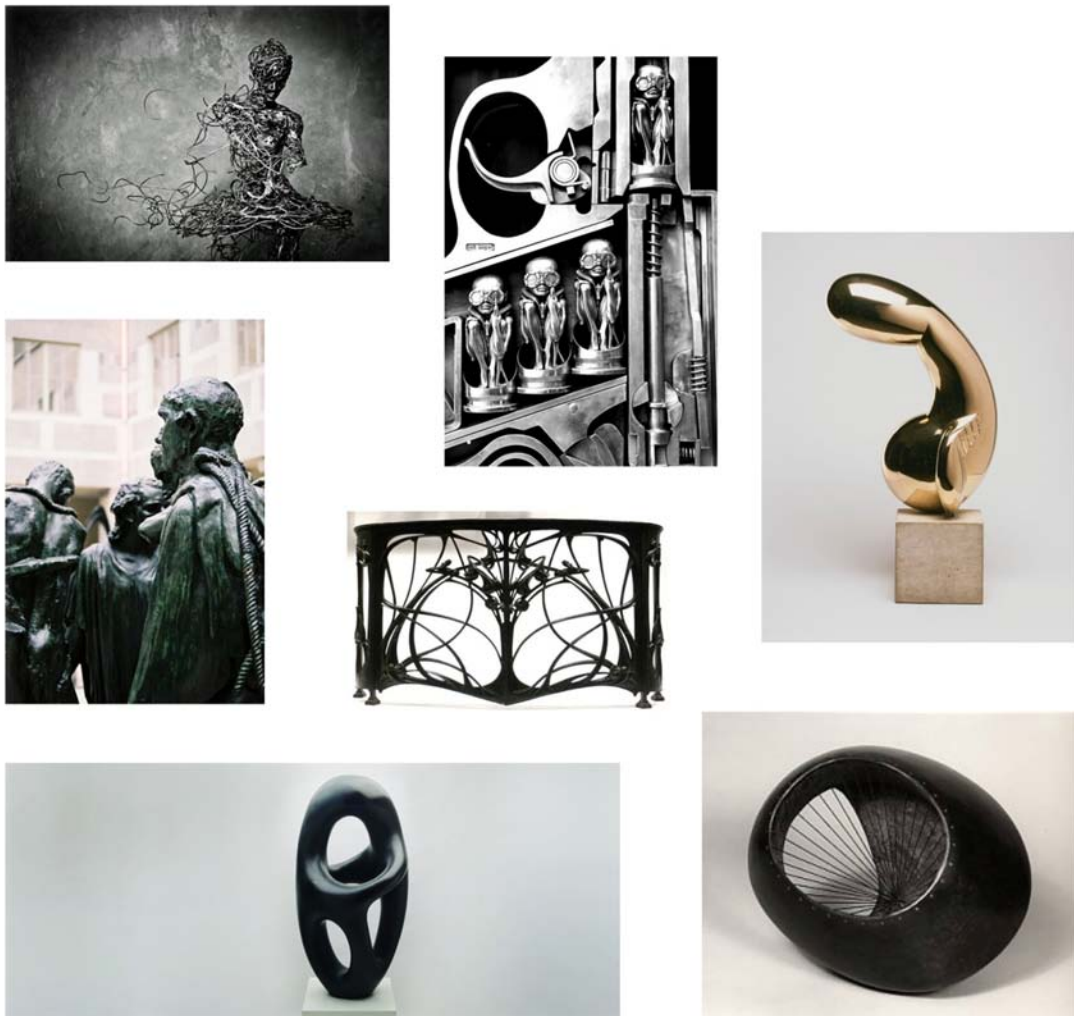
Jedna z nejnáročnějších technik, při níž je nutná příprava a vlastní zhotovení sochy, která bude sloužit jako předloha pro formu. Forem je více druhů. Nejzákladnější je kadlub, dále složitější jednodílná nebo vícedílná forma. Materiál na formy se liší. Podle kovu, ze kterého bude odlita socha, nepálená, lukoprenová, tvrdě pálená, sádrová, tvarovací hmota. Nejčastěji se odlévá z bronzu, ten se taví při teplotě 960 °C.

Já na kolekci používám obou technik. Kovotepectví zatepla ze železných plátů. Kovolitectví, ovšem v jednodušší podobě, kadlubu ze sádry a roztaveného cínu. Cín se taví při teplotě 232 °C, takže se to dá dělat i doma, na plynovém sporáku.

1.1.3 Tvůrci

V této části bych chtěla pouze letmo uvést své oblíbené tvůrce, kteří se zabývají těmito technikami:

Auguste Rodin, Hector Guimard a jeho nádherné vstupy do Pařížského metra, Hans Arp, Konstantin Brancusi, Barbara Hepworth, Hans Rudolf "Ruedi" Giger, Regardt van der Meulen.

Obr. 5 - 11 / Regardt van der Meulen, Hans Rudolf Giger, Konstantin Brancusi, Auguste Rodin, Hector Guimard, Barbara Hepworth, Hans Arp / internet

1.2 Kov a odívání

Odívání je s kovem spjaté od dob první kovové jehly nebo spony. Nejdříve se dá mluvit pouze o technické podpoře výroby oděvů. Předměty určené ke zpracování kůží a vláken rostlin. Dále předměty určené ke spojování textilu nebo nápomocné při tvorbě stehu.

Prvotně se objevují celé díly kopírující lidské tělo jako chrániče. Jedná se přilbice, chrániče rukou a holení, nárameníky a kyrys. Tato zbroj se používá u mužů až do vynálezu stělného prachu. Postupem času se ujal název zbroj či brnění. Doby válek, muži byli oddělení od svých žen. Opatření zbrojí vyráželi do boje a podle dochovaných nálezů je jejich ženy podporovaly alespoň symbolicky. Nošením transformovaného brnění v podobě kovového

korzetu. Těchto nálezů ale není mnoho. Také se tradují pověsti o kovových pásech cudnosti z dob křížáckých válek. To však není podloženo.

Dámské odívání se spojuje s kovem jako funkčním prvkem v dobách renesance. Prvotní byla kovová destička vložená do korzetu. Tento vývoj pokračoval přes obruče pro výztuhu suknic. Přes ocelové dráty v panier, poté krinolíně a turnýně.

V dnešních dobách se jedná už pouze o módní záležitosti, jako jsou kovové knoflíky či aplikace. Někteří módní tvůrci se ovšem pravidelně inspirojí kovem. Prochází jejich tvorbou téměř v každé kolekci. Mezi mé oblíbence například patří španělský designér Manuel Albarran tvořící z kovu, peří a hedvábí a spolupracující s filmovou branží a zpěvačkami. Pro naši českou a slovenskou produkci tento materiál není příliš běžný, ale setkáváme se s ním v tvorbě Ivany Kaňovské, Liběny Rochové, Marcela Holubce.

2 JEZDECTVÍ

Jezdectví je mnoho typů. Základní dělení je na anglické ježdění a westernové ježdění. Nejznámější je dostihový sport, dále parkúr, drezúra, western, všestrannost, vozatajství. Veškerému dělení těchto disciplín předchází jedna a tatáž věc. Vojenské jezdectví, které se specifikovalo až do kavalérie a dalších odvětví. Vojenské jezdectví zapříčinilo i genetickou proměnu koní v Evropě. Před vynálezem střelného prachu byli ceněni a šlechtěni masivní koně. Bylo to nutné z důvodu nesené váhy - plátová zbroj na jezdci a ještě vlastní brnění koně. Z tohoto vznikl kůň vysoký, v kohoutku zavalitý, silný, ale pomalý. Střelný prach odboural potřebu zbroje a také robustního koně. A nastala éra anglického plnokrevníka. No popravdě dle mého názoru tento termín není příliš přesný. Jedná se sice o zemi, kde toto probíhalo, ale ne úplně z vlastních zdrojů. Anglický plnokrevník, jak ho známe, vznikl díky orientálním koním, třem hřebcům a stádu klisen získaných anglickou šlechtou ve východních zemích. Tento plnokrevník se dále šlechtil pro účely výše zmíněných disciplín. Tato rasa spadá do teplokrevných plemen (Horáček, 1983).

2.1 Dostihový sport

Dostih je závod koní, ve kterém se účastníci snaží dostat do cíle jako první, a prokázat tak výkonnost koně, která je následně důležitá pro případné zařazení do chovu. Dostihy se pořádají i chrtí a klusácké.

Také ale poníků, velbloudí, pštrosí a někde na venkově dokonce závody na prasatech.

Tento sport je spjat s plemenem anglického plnokrevníka.

Od počátku 18. století se na popud britského krále Jakuba I. konaly první soutěže nejlepších koní. Kvůli nim nechal založit roku 1711 první moderní dostihové závodiště v Ascotu. V roce 1752 vznikla v Anglii organizace Jockey Club, jejíž náplní bylo dostihy řídit. Byl vypracován dostihový řád, který řešil systém soutěží a kategorií koní v různých věkových třídách. Tento systém pak zavedly i ostatní státy ve světě.

Druhy dostihů

Podle stanovené trati

Rovinové dostihy – Jejich kurs je určitá vzdálenost na dráze bez překážek. Roviny slouží především jako výkonnostní zkoušky plemene anglický plnokrevník.

Překážkové dostihy – Kurs těchto dostihů obsahuje překážky, které koně musí bez výjimky překonat.

Steeplechase – Kurs steeplechase je vytyčen na travnaté dráze a jeho součástí jsou kromě proutěných překážek i překážky pevné, jejichž odskok i doskok jsou ve stejné úrovni.

Steeplechase cross-country – Trať steeplechase cross-country vede přes travnatý, písčité nebo zoráný povrch závodiště. Účastníci dostihu musí překonat stanovené překážky, z nichž nějaké musí mít odskok a doskok v nestejně úrovni a vyžadují snížení rychlosti, vylézání a slézání apod.

Dostihy přes proutěné překážky („hyrdy“) – V kursu těchto dostihů jsou zařazeny pouze proutěné překážky postavené na travnaté dráze.

Klusácké dostihy, dostihy v sulkách nebo v sedle (monté), kůň smí v dostihu pouze klusat.

Podle nesené hmotnosti

Cena – V těchto dostizích je koním přidělena váha podle pohlaví, věku a získaných umístění nebo dotací.

Handicap – Pro handicapové dostihy stanovuje koním zatížení handicaper v závislosti na jejich předešlých výsledcích. Cílem je dát všem koním stejnou šanci na vítězství, proto nesou nejlepší koně nejvyšší hmotnost a papírově nejslabší tu nejnižší.

Podle kategorie

Kategorií se vyjadřuje kvalita koní v dostihu a finanční dotace dostihu. Od nejnižší jsou kategorie seřazeny:

I. – V. kategorie

(Wikipedia.org)

Toto je nastínění dostihového sportu podle terminologie. Pokud byste měli zájem o podrobnosti tohoto dělení, naleznete je na cjf.cz. Pro mě to však vždy byla událost. Jako děti jsme každý víkend v sezóně trávili na dostizích. Bylo to místo plné zvláštních lidí. Extravagantních dam s klobouky a zajímavých pánů s vázankami. Nejvíce byli zajímaví ti malí žokejové, vedle nich si téměř každý malý člověk najednou připadal větší. Malí lidé v bílých kalhotách zvláštního střihu. V saténových košilích se stojáčkem, hrajících všemi barvami. V helmách s různobarevnými potahy, komickými brýlemi, bičikem. A hlavně ty nádherné boty! Černé, často s červeným pruhem nahoře. Postupem času jsem si všimla, že

se jim krouťí podešev a na normální chození by to nebylo asi nic příjemného. Otec mi oznámil, že se ty boty jmenují remboty. Jsou to boty na jezďení závodu a ne na chození, jsou co nejvíce odlehčené, proto mají měkkou podešev.

Ovšem vybavení žokejů nebyvalo vždy ve všech zemích stejné. Pro mě je nejzajímavější dresový svetr. Tyto svetry se používaly v Anglii, jelikož je tam jiná dostihová sezóna. V naší zemi se jezďí vždy od jara do začátku podzimu. Angličané mají dostihovou sezónu celoroční. Proto jezďili ve vlněných svetrech na místo košilí. V dnešní době je trend sjednocení, a tak i dresy se sjednotily po celém světě.

2.1.1 Výstroj žokeje

Žokej je na dostih oblečen do dresu (košile se stojáčkem) barvy a vzoru své stáje nebo majitele koně, bílých rajtek bez švů v rozkroku, jezdeckých vysokých bot (rembot), helmy s potahem v barvě dresu, jezdeckých brýlí, rukavic. Dále smí mít bičík, ochrannou vestu. Jak je už výše uvedeno, dresem nebyla vždy košile, na snímku je Dick Francis v jezdeckém svetru (dresu).

Obr. 12, 13 / Dostihy / internet

2.2 Parkúr

Jedná se o skokovou disciplínu. Skoky se provádějí na dráhách s určitým počtem překážek a náročností. Jízda má určité parametry a obtížnost, a pokud kůň nebo jezdec udělá chybu, dostává penalizaci. Stejně jako dostihy mají parkúry různou obtížnost.

2.2.1 Výstroj jezďce

Jezdecké sako v barvě černé, červené, tmavě modré, tmavě zelené. Rajtky bílé barvy nebo béžové u žen. Bílá košile, nebo barevná s bílým límečkem, a pokud má dlouhý rukáv bílé

manžety, s vázankou. Vysoké kožené jezdecké boty nebo chapsy, helma, bičik. Při špatném počasí je povolena pláštěnka.

Obr. 14, 15 / Parkúr / internet

2.3 Drezúra

Předvádění předepsaných krokových cviků. Naprostý soulad jezdce s koněm. Drezúra má taky několik obtížností. Je zde hodnocena ladnost koně a posed jezdce. Existují různé typy výcviku, klasická drezúra, drezúra vojenská, drezúra skokana, policejní. Probíhá ve drezúrním obdélníku.

2.3.1 Předepsaný oblek

Černý nebo tmavomodrý frak. Jiná barva pouze po projednání drezúrní komise. Národní barvy pouze na límci (klopách) fraku (saka). Košile barvy bílé nebo světle modré, světle béžové, s bílým límečkem. Možnost krátkých nebo dlouhých rukávů. Pokud je rukáv dlouhý, s bílou manžetou. Jezdecké kalhoty (rajtky) bílé nebo bílé s odstínem. Kravata nebo jezdecká vázanka, rukavice, černé jezdecké boty a ostruhy, cylindr. Je možné také černé nebo tmavomodré sako a buřinka nebo ochranná helma. U vojenské a policejní drezúry se vyžaduje služební uniforma nebo výše zmíněný úbor (Česká jezdecká federace, 2013).

Obr. 16, 17 / Drezúra/ internet

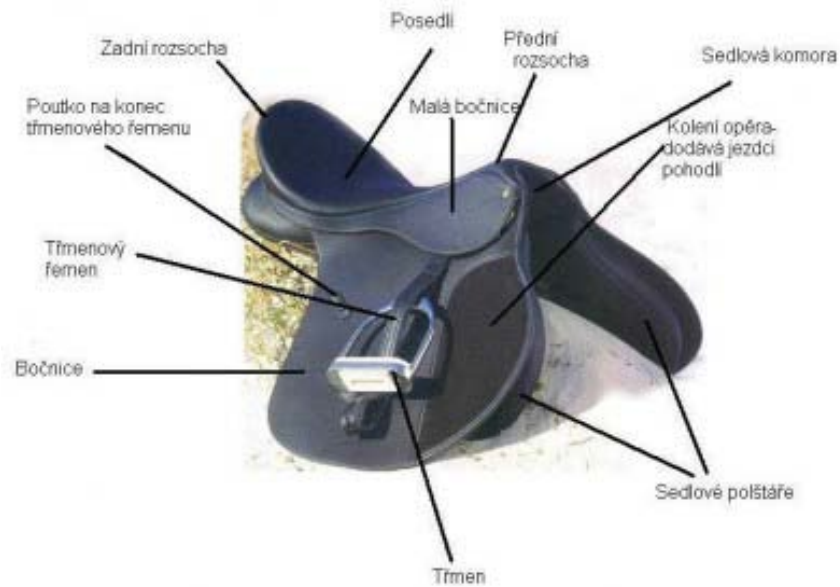
2.4 Vybavení koně

Kůň má taky své vybavení. Jedná se o pomůcky při ovladatelnosti koně. Samozřejmě sedlo, zpříjemňuje sezení a rozmísťuje rovnoměrně váhu po koňském hřbetě. Je tak prospěšné koni i jezdcí. Dále jsou to různé deky, podsedlové dečky a bandáže, kamaše, gumové zvonky. Na koňskou hlavu se ve stáji dává ohlávka, při vodění a ježdění se používá uzdečka, protože udidlo prochází mezi čelistmi nad jazykem a umožňuje jezdcí lepší ovladatelnost koně. Při různých veterinárních vyšetřeních a podobných zákrocích se používá tzv. štajgr, je to jednodušší udidlo.

Mají taky své vlastní hygienické potřeby. Každý, kdo se kdy pohyboval kolem koní, jim ale neřekne jinak než cajky. Jedná se o různé kartáče, hřebeny, háčky na kopyta.

2.4.1 Sedlo

Sedel je mnoho typů. Základní dělení je na dámské a pánské sedlo. Dále se liší podle jezdeckých disciplín. Některé části zůstávají neměnné. Dělí se také podle koster na anglická a kozlíková.

Obr. 18 / sedlo / internet

2.4.2 Uzdečka a uzda

Základní prvek na ovládání a korekci koně. Také se liší podle jezdeckých disciplín.

Obr. 19, 20 / uzda a uzdečka / internet

3 OBLEČENÍ JEZDCŮ

Jednotným prvkem jsou rajtky, objevují se u každého stylu jízdy kromě westernu. Dále košile v různých proměnách. Jezdecké boty vysoké i nízké. Nízké jsou doplněny chapsy. Ochranné prvky: helma, ochranná vesta, brýle, rukavice. Saka ve svých proměnách. A věc, která pronikla i do jiných sfér lidské zábavy, bičik.

3.1 Charakteristika oděvu

Už mnohokrát jsem zde zmínila termíny jako rajtky, chapsy, remboty. Touto částí bych je chtěla přiblížit. Tyto oděvy se vyvinuly z vojenských uniforem. Jezdecké odívání se pravidelně promítá do módy. Chci ukázat, proč je tato část funkčního oděvu tak populární pro inspiraci. Nejvíce přiznanou inspirací nebo až převzetím tohoto směru byli dandyové. Tito muži se oblékali jako jezdci od hlavy až k patě. Nosili bičik jako doplněk, ale někde pozapomněli koně.

3.1.1 Rajtky

Jedná se o přiléhavé kalhoty členěné tak, aby v rozkroku a na vnitřní straně nohou nebyl šev. Jedná se o funkční prvek. Zabraňuje zbytečným odřeninám na těchto partiích. Jsou vyztuženy nebo nahrazeny pevnějším materiálem v rozkroku a stehenní až lýtkové části. Tímto materiálem bývá kůže. Je to nejodolnější materiál a při stálém kontaktu nohou se sedlem bylo nutné tyto funkční úpravy provést.

Tréninkové jsou zhotoveny z pružného materiálu. U parkúru a drezúry se používá také pružný materiál. Dostihové zachovávají pevný materiál.

Barevnost je různá. Příprava bývá v tmavých barvách, závody bílé nebo béžové.

Historie je různě proměňovala, od komicky nafouklých ve stehenní části až po dnešní slim. Tento postup se dá přisuzovat pokroku textilních materiálů.

Nevyskytují se pouze u westernu. Ten používá denimových kalhot klasického střihu.

3.1.2 Dres

Vyvinul se z košile. Zachovává si její prvky, ale už jsou u některých disciplín značně pozměněné. Největší proměnu zaznamenal dostihový dres. Naproti tomu u parkúru a drezúry zůstává klasická košile až na pár obměn stejná. Dnešní dostihový dres se soustřeďuje na to, aby od sebe odlišil jezdce a propagoval majitele koně. Jedná se o košili se stojáčkem bez

límečku, s dlouhým rukávem zakončeným manžetou. Dolní okraj je oblý. Oblý tvar stoupá do bočního švu. Dres propínací, s légou na knoflíčky nebo spínátka. Propínání končí u hrudní linie. Anglie kvůli chladnějšímu podnebí zavedla místo košile svetr. Opuštěn v rámci sjednocení dostihového sportu.

3.1.3 Saka

Saka se objevují v parkúru, drezúře, lovu, pólu. U drezúry jsou ale častější fraky. Tato saka mají klasický charakter, až na přídavek v průramku. Rukávová část je navolněná. Toto navolnění je nutné, jezdec je prakticky pořád předpažen. Sako má oblý dolní kraj a dva zadní rozparky. Jednořadové zapínání na knoflíky.

3.1.4 Vysoké jezdecké boty

Jedná se o kožené holínky barvy černé, hnědé. Bývají občasně opatřené kontrastním pruhem na horním okraji krom parkúru a drezúry. Bez zapínání nebo se zapínáním na zdrhovadlo. Zdrhovadlo je umístěno kdekoli krom vnitřní strany lýtka. Podešev opatřená nízkým podpatkem (uchycení třmenu). Horní okraj bývá tvarován pro lepší pohyblivost kolene, u nejvyšší varianty. Tato varianta se používá u parkúru a drezúry. Rovný okraj dostihové vysoké boty. Dostihové vysoké boty se také nazývají remboty.

3.1.5 Remboty

Boty určené pro dostihy. Měkká podešev s podpatkem. Horní okraj přestřižen opatřen manžetou. Zadní strana lýtka na manžetě, s nástřihy podloženými gumou. Manžeta z tožného materiálu jako bota může mít rozdílnou barvu.

3.1.6 Pérka

Nízká jezdecká obuv. Obuv bez zapínání, nahrazeno gumou v průstřizích. Podešev s podpatkem. Obuv se používá jako náhrada vysoké jezdecké obuvi u parkúru (doplněna chapsy), pracovní obutí.

3.1.7 Chapsy

Chránič na holeně a lýtka. Nahrazuje vysokou obuv. Zhotoveny z kůže a pružného materiálu podle druh zapínání. Zapínání na zdrhovadlo, suchý zip na boční straně lýtka. Doplněno druky.

3.1.8 Brýle

Tvarovány do prostoru. Vypouklé s odvětráváním. Zhotovené z plastu, textilní lemování. Na gumu.

3.1.9 Rukavice

Klasická součást oděvu upravená kvůli specifickému držení otěží. Otěže se drží mezi palcem a ukazovákem, vychází z dlaně mezi prsteníčkem a malíčkem. Na těchto místech zesílené. Novodobé rukavice opatřené protiskluznými výstupky. Končí za zápěstím. Uzavření na gumu a suchý zip.

3.2 Trénink

Veškeré jezdectví vyžaduje přípravu koně i jezdce. Pokud fungujeme na vrcholové úrovni, je trénink každodenní záležitostí. Jedná se o tvrdou dřinu, namáhavou jak fyzicky, tak psychicky. U dostihových koní se jedná o každodenní příchod do stáje za tmy, vymístování boxu a nakrmení koně. Následuje jeho vyhřebelcování, vyčištění kopyt, česání hřívy. Poté se kůň nasedlá a alespoň hodinu denně se trénuje. Odmělnění svalů je nutné i u zvířat, chováme se k nim jako k vrcholovým sportovcům. Na složení a dávkování stravy se dbá velmi přísně, dodržují se doby krmení a polední klid. Některé dostihové stáje své svěřence ještě odpoledne buď pohybují na kolotoči, nebo pouští do výběhu. Existuje také člověk ve stáji, který má na starosti pouze krmení, a říká se mu futrák. Koně se obcházejí ještě navečer, a to jednak kvůli hygieně, místují se jim opět boxy, a zároveň se kontroluje jejich zdravotní stav, doplní stelivo, krmení a voda. Samozřejmě, když je kůň jako mazlíček, obětuje se mu každá volná chvíle po práci a víkendy.

Na výše zmíněných disciplínách je jezdec dokonale upraven a nachystán na výkon. Realita tréninku je naprosto jiná, všude je špína, podle toho, kde je kůň ustájen. Střídá se bahno a písek, také nezapomínejme na hnůj. Nikdy asi nevidíte ve stáji nažehleného jezdce, krom odjezdu na nějakou prezentaci. Začíná se hodně brzo a to bývá ještě zima. Takže silueta vypadá jako lízátko nebo balónek. Nohy musí zůstat pohyblivé a volné, takže většinou rajtky nebo úzké kalhoty a spousta tenkých vrstev. Vše se musí vejít do vysokých jezdeckých bot nebo mnohem častěji chapsů a pérek. Ale ani pérka nebývají nezbytná, často to jsou nějaké staré tenisky. Trup se zahaluje do všeho, co vám přijde pod ruku, pořád musí být pohyblivý. Osvědčené je vrstvení svetřů a mikin. Jako úplný svršek se používá lehká

nepromokavá bunda. Ale některé části zůstávají neměnné: helma a rukavice. Časté jsou i brýle pro skupinový trénink.

3.3 Móda inspirovaná jezdectvím

Jak jsem již uvedla, jezdectví je inspirací pro módní průmysl, a to opravdu už hodně dlouho. Mimo již zmíněný dandismus nastaly revoluční změny v módě už mnohem dříve.

Vznik kalhot, našeho už neodmyslitelného oděvu, se dá také připisovat jezdectví. Prvotně se objevují u kočovných kmenů, které ke svým přesunům používaly koně. Není se čemu divit, jízda bez zahalených dolních končetin není pohodlná. Během třicetileté války, doby stálého přesunu jak v sedlech tak pěšky, stvořilo jezdectví vysokou obuv (mušketýrky). Co se týče bližšího historického období, francouzský Hermés. Thierry Hermés založil v roce 1837. Jedná se o rodinnou firmu, která se zabývala jezdeckými pomůckami, jako jsou sedla. Dokonalé zpracování kůže se poté nezabývalo pouze výrobou jezdeckého vybavení. Volně přešlo do oděvního průmyslu. Dnes je to jeden z nejvýznamnějších módních domů na světě. Proslavený svými výrobky a hlavně kabelkami, na které se čeká i pět let.

V roce 2010 byl jezdecký trend opravdu silný, téměř v každé kolekci se objevil nějaký prvek. Častými se staly jezdecké vysoké boty.

Jmenovitě u těchto značek: Dior, Givenchy, Salvatore Ferragamo, Vince Camuto.

Ralph Lauren je znám pro svou značku Polo Ralph Lauren. Značka je zaměřena na elegantní sportovní oblečení. V jejím logu je jezdec póla. Tato značka vryla tento sport do povědomí veřejnosti.

Birkin

Constance

Kelly

Obr. 21, 22 / Hermés / internet

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 KONCEPT

Vyrostla jsem naproti hřebčínu v Napajedlích. Sestra už jako opravdu malá měla poníka a na něm se účastnila dostihů. Nejdříve se účastnila v napajedelských barvách, poté jsme stvořily svůj vlastní dres. Dres je inovovaný mou babičkou, už není ze saténu, ale z bavlny. Místo pevných manžet a stojáčku je úplet. V oblíbené barvě mého otce modré a s rodovým znakem mezi dvěma bílými pruhy. Tak jsem se seznámila s dostihovým sportem.

S kovářstvím a podkovářstvím to šlo velmi podobně. Návštěvy otcových pracovišť, a to jak kovářny, tak stájí, kde koval. Fascinace ohněm a žhavým kovem přetrvala dodnes, stejně jako v dětských očích. Po dosažení určitého věku si každé dítě najde vlastní zájmy, tak stejně i my. Ale souhrou náhod a stěhováním do Prahy jsem znovu nahlédla do těchto míst. Víkendové dojíždění do rodného města se dalo jednoduše spojit s pracovními cestami otce. Ale nebyla to vždy přímá cesta. Téměř pořád byla po cestě jedna nebo dvě stáje, kde se bylo třeba zastavit. Už to nebyli jenom dostihoví nadšenci, do mého pohledu na tento svět přibyl i parkúr a drezúra. Tak nastalo spojení s minulostí a přítomností této práce.

4.1 Inspirace

Inspiruji se tím, co jsem vídala celý život. Po nástupu do školních řad se připojilo umění. Dost tomu napomohla sestra, jako starší sourozenec ovlivnila mou představu o tom, co bych chtěla v budoucnu dělat. Její návštěvy lidové školy umění a následné studium na střední umělecké škole mě přivedly ke stejnému postupu, ale s jiným oborem. Oborem, který mi byl blízký, a přes počáteční hrůzu mé matky z jejího poničeného šatníku dítětem, kterému chyběly technické znalosti.

4.1.1 Tvůrci

Krom dostihů a otcova řemesla mě přivedli na toto ztvárnění ještě designéři. Prvním je Liběna Rochová. Její kolekce aspirovaná museem Kampa z roku 2005 mě naprosto uchvátila. Poprvé jsem ji viděla ve studiu LR. Spojení oděvu a válcované oceli mě naprosto nadchlo. Dalším designérem, který se vydal ještě dál, je Španěl Manuel Albarran.

Manuel Albarran pracuje s velkou škálou kovů jako oděvem nebo předimenzovaným šperkem. Používá různou barevnost těchto kovů, zpracování. Od hladkých válcovaných ploch, po tepané části zachycující úder nástrojů použitých ke zpracování.

Ke konstrukčním prvkům kolekce mě přivedl Američan Nicolas Andreas Taralis a jeho kolekce z roku 2012. Obálkové výstřihy u kabátů a členění různými materiály jeho modelů. Přivedl mě na myšlenku rozčlenění kabátů na funkční části pružné, pevné, nosné.

Dále to byla Nelli Tanner. Tato mladá šperkárka mě přivedla na myšlenku zachování tepané struktury kovu a její pojení nýtky.

Obr. 23 – 25 / Koláže inspirací / internet, rodinný archiv

4.1.2 Barva

Barevnou inspiraci jsem získala procesem, a to opravdu doslova. Při prvotním seznámení otce se svou vizí mé bakalářské práce. První návštěva kovárny byla společná, ukázal mi, co a jak, když tam budu sama. Poté, už doma, položil na stůl klíče. Řekl, že tam najdu materiál, rozdělat oheň ve výhni bych taky měla zvládnout. Ať si vyzkouším, co po něm budu chtít a jestli je to vůbec proveditelné. Teorii a historii mi říkal už mnohokrát. Tak jsem poté párkrát vyrazila kovat sama. Po pár návštěvách a velké bolesti končetin jsem si doma vydala svoji hromádku vzorků a pořídila fotografii, která mě upoutala. Stala se mou barevnou inspirací. Z této fotografie vznikla barevnost: černá, zeleno-šedá, béžovo-šedá, stříbrná, khaki, modrá. Khaki a modrá jsou doplňkové. Uplatňují se na podšívkách. Kdybych chtěla přesně ctít rodový dres, použila bych modrou a bílou. Toto je však má práce a už od dětství mám v oblibě zelenou. Proto se stala nosným prvkem kabátků.

Obr. 26 / Barevná inspirace / Helena Španingerová

4.1.3 Materiál

Celá kolekce je zhotovena z úpletu, je mým oblíbeným materiálem. Doplněna o kůži na aplikacích a výztuhy z vlněného flauše s vysokou gramáží.

Úplet se stal mým hlavním materiálem. Prvotně jsem přemýšlela i o šifonech, po několika zkouškách jsem tuto možnost zavrhla. Chci, aby oděvy byly pohodlné a příjemné. Mám tento materiál v oblibě, jeho vlastnosti a nálady, které ve mně probouzí jeho nošení. Navozuje mi pocit bezpečí domova, uklidnění mysli.

Svrchní oděvy jsou zhotoveny z kombinace flauše a úpletu, potažené pleteninou. Flauš nahrazuje lepené výztuže, úplet tvoří části namáhané pohybem.

Kolekce je zhotovena z následujících materiálů: akrylová pletenina, vlněný flauš, viskózo-vý úplet s elasthanem nižší gramáže, bavlněný úplet s elasthanem nižší gramáže, polyester, viskóza, elasthan, úplet vysoké gramáže, bavlněný žebrovaný úplet, acetátová podšívka, kůže, polyesterový šikmý proužek, guma, zdrhovadla, železo.

4.1.4 Siluety

Vycházejí z jezdeckví. Od hladkých, přiléhavých přes volné svršky a přiléhavé nohavice. Základem je silueta A, u triček a šatů, přiléhavé legíny.

Svrchní oděvy se vyvíjí od přiléhavého, inspirovaného parkúrem až do naddimenzovaného svetru inspirovaného anglickým dres svetrem. Základem siluety je řasení v rukávové oblasti. Pružná hladká manžeta na konci rukávu.

Kolekce je tvořena svrchními oděvy, trupovými oděvy (trička), legínami. Kovové doplňky, aplikace. Kolekce je variabilní a kombinovatelná.

4.2 MODEL Č. 1

Volnočasový komplet, s jezdeckými prvky. Tento jezdecký prvek se projevuje na legínách s koženými částmi, na lýtkách. Inspiruji se jezdeckými chapsy a botami. Model je tvořen z úpletového materiálu a kůže. Model se skládá z trička a legín, doplněný o velkou kovovou aplikaci nahrazující límec.

4.2.1 TECHNICKÝ POPIS

Materiály: bavlněný úplet s elasthanem nižší gramáže, polyester, viskóza, elasthan, úplet vysoké gramáže, kůže, polyesterový šikmý proužek, guma, zdrhovadla, železo.

Barevnost: černá, stříbrná

Tričko: polopřiléhavé, A-linie. Bez rukávu s konvexními tvary dolního okraje. Krční linii kopíruje kožená aplikace v rozsahu náramenic a výstřihu. Průramky a průkrčník začištěny šikmým proužkem. Dolní okraj nezačištěn.

Legíny: přiléhavé, ze sedmi dílů. Pět je z úpletu, dva na lýtkové části z kůže. Doplněné o rozevírací zipy na zadní straně lýtek, gumu v pasové linii.

Kůže si ponechává přirozený tvar, průkrčník a lýtková část.

4.3 MODEL Č. 2

Je také reakcí na jezdecký oděv, ale je mou opravdu volnou interpretací. Jedná se o dlouhé šaty s dlouhými rukávy. Na zadním dílu je kožená aplikace. Zase je model doplněn o kovový doplněk.

4.3.1 TECHNICKÝ POPIS

Materiál: viskózový úplet a kůže.

Barevnost: černá, béžovo-šedá, stříbrná

Začištění: nezačištěný dolní okraj. Průkrčník začištěn šikmým proužkem, rukávy do přehybu ručním stehem.

4.4 MODEL Č. 3

Volnočasový komplet. Složený z trička a legín, doplněn o kožené aplikace a železný šperk. Zase se projevuje inspirace jezdeckými chapsami a boty.

4.4.1 TECHNICKÝ POPIS

Materiály: viskózový úplet s elasthanem nižší gramáže, polyester, viskóza, elasthan, úplet vysoké gramáže, kůže, polyesterový šikmý proužek, guma, zdrhovadla, železo.

Barevnost: černá, béžovo-šedá, stříbrná

Tričko: polopřiléhavé, A-linie, tříčtvrteční rukávy, kulatý průkrčník. Kožená aplikace na výstřihu. Průkrčník začištěný šikmým proužkem, rukáv do přehybu ručním stehem, dolní okraj nezačištěn.

Legíny: přiléhavé, z osmi dílů. Pět je z úpletu, dva na lýtkové části z kůže. Doplněné o rozevírací zipy na boční straně lýtek, gumu v pasové linii.

4.5 MODEL Č. 4

Volnočasový komplet. Složený z dlouhých šatů, saka. Inspirací pro tento model mi byla jezdecká disciplína parkúr a drezúra. Šaty jsou mou volnou představou, ale sako vychází z parkúrového saka a drezurního fraku.

4.5.1 TECHNICKÝ POPIS

Materiály: viskózový úplet s elasthanem nižší gramáže, polyesterový šikmý proužek, kůže, akrylová pletenina, bavlněný žebrový úplet, acetátová podšívka, vlněný flauš.

Barevnost: béžovo-šedá, šedo-zelená, černá, modrá.

Šaty: polopřiléhavé, A-linie, dlouhé. Bez rukávu, na náramenicích kožená aplikace. Průramky a průkrčník začištěny šikmým proužkem. Dolní okraj nezačištěn.

Sako: přiléhavé, do pasové linie se šůskem. Tvarované prsními, bočními, zádovými švy. Sako je vyztuženo flaušovou nosnou vložkou. Tříčtvrteční rukávy z pevného flauše doplněné o pružnou manžetu. Vnitřní část průramků tvoří žebrový úplet, zlepšující funkčnost. Obálkový výstřih na zadním díle přechází do předních zvětšených klop. Sako potaženo vlněnou pleteninou. Manžety, vnitřní část klop, obálkového výstřihu zhotovená ze žebrového úpletu. Zbytek saka vypořádán klasicky.

4.6 MODEL Č. 5

Volnočasový komplet. Uvolněná silueta. Jezdecký prvek se projevuje na legínách s koženými částmi, na lýtkách. Zase se inspiroji jezdeckými chapsy a botami. Částí jezdeckých rukavic. Model je tvořen z pleteniny, úpletového materiálu, kůže. Model se skládá z trička, legín, peleríny. Pelerína je částečně vyztužená, výztuha končí u hrudní linie.

4.6.1 TECHNICKÝ POPIS

Materiály: bavlněný úplet s elasthanem nižší gramáže, viskózový úplet s elasthanem nižší gramáže, bavlněný žebrový úplet, polyesterový šikmý proužek, kůže, guma. Akrylová pletenina, acetátová podšívka, vlněný flauš.

Barevnost: béžovo-šedá, šedo-zelená, černá, khaki.

Tričko: přiléhavé s dlouhým rukávem. Rukávy jsou zakončeny obrubou ze žebrového úpletu. Rukávy přesahují dlaně, samostatný palec ze žebrového úpletu, zakončen šikmým proužkem. Palec končí u posledního článku prstu. Průkrčník zakončen obrubou ze žebrovaného úpletu. Dolní okraj konvexně tvarován.

Legíny: přiléhavé, z jednoho dílu. Kožená aplikace na vnější straně lýtek. Pasová linie zakončená gumou.

Pelerína: volná silueta. Zadní a přední díl je na středu prodloužen. Boční linie, délka dílu poloviční. Obálkový výstřih na zadním díle, přední díl rozevřený. Vložený stojáček, nejvyšší část na náramenici, postupně ustupující jak na předním, tak zadním díle. Do horní části průramku vsazen díl napodobující stojáček. Díl také postupně ustupuje, nejdelší část na středu náramenice. Léga tvoří obálkový výstřih, poté vede na ramena, překrývá celou náramenici. Přechází do předního dílu, končí v půli stehů. Švy jsou umístěny do zadního dílu a po obvodu légy. Pelerína vyztužená po hrudní linii. Jedná se o prvek k lepšímu padnutí. Střídání flaušového materiálu a úpletu pro komfortnější nošení u výztuhy. Podšívka: kombinace dvou materiálů, žebrový úplet a acetátová podšívka.

4.7 MODEL Č. 6

Inspirací pro tento model mi byl anglický dostihový svetr. Tento svetr jsem naddimenzovala. Přetvoření spočívá ve zvětšených, našasených rukávech a velkém roláku. Dále legíny zase s prvky obuvi a chapsů, jako přetvoření dostihových rajtek.

4.7.1 TECHNICKÝ POPIS

Materiály: bavlněný úplet s elastanem nižší gramáže, akrylová pletenina, polyester, viskóza, elastan, úplet vysoké gramáže, kůže, guma.

Barevnost: šedo-zelená, černá, khaki.

Rolák: volný s rukávy. Trup je polopřiléhavý, podšitý. Svrchní pletenina je navolněná. Rukáv podšívkový klasický, svrchní čtyřikrát delší našasen na podšívkovém. Zakončen balónkově. Stojákový rolák délky 140 cm. Dolní okraj zakončen lemem.

Legíny: šestidílné, tvarované členícími švy pod kolena. Členící švy částečně posítě kůží. Zadní díl na lýtkové části opatřen rozevíracími zdrhovadly. Pasová linie na gumu.

III. PROJEKTOVÁ ČÁST

5 SKICI

ANGIE

Ovčasná sezóna místo favoléta potuzim žena

- přes není ze saténu ale vlněný svetr
- použít vlněného materiálu u velkého pletení
- Podšítky podšívkovou podložení tvrdí vlny a ovčiny na rukou svedch a okrajích

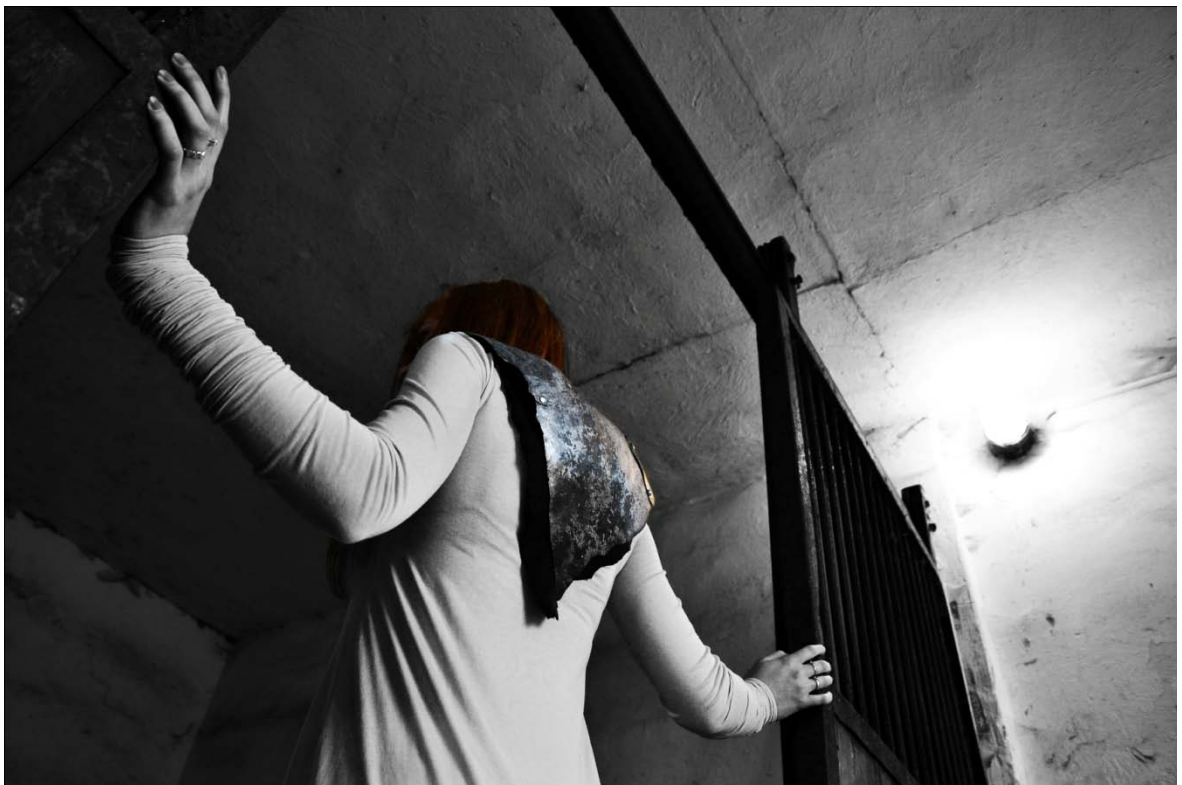

VELKÝ SVETR + KALHOTY

- Kalhoty inspirování rajtkami
- Koženi ušitě na stehnech a litvích
- zachování původního rázu kvěle →

6 FOTODOKUMENTACE

ZÁVĚR

Společná práce s otcem na této kolekci mě neuvěřitelně obohatila. Společné hledání té nejlepší cesty při tvorbě, pohled nezajímavého člověka. Nahlížení na určité problémy jiným způsobem. Používání jiného tvarování oděvu než klasickým střihem, ale použití vytápání. Je to velmi nápomocné občas se odchýlit od zaběhlých postupů a nahradit je něčím úplně jiným.

Studium našeho rodokmenu bylo velice zajímavé, kompletní probádání našich kořenů. Nezůstávat pouze u historek, které jsou v naší rodině tak oblíbené, ale propátrat minulost kompletně. Přejmutí rodových znalostí, které se sdělují pouze u žhnoucí výhně. Hledání tvarosloví pro téma, které je už tolikrát zpracováno, a pokusit se přece o něco nového a neotřelého.

Se svojí prací jsem spokojena, nejenže čerpám ze studnice rodinného vědomí, ale také nás to stmeluje po dlouhé době v jeden celek.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Jan Balenka, VÝTVARNÉ UMĚNÍ VÝKLADOVÝ SLOVNÍK, 1997, Academia
- [2] Miloslav Čermák, PROF. DR. Emanuel Král, Kovářství a podkovářství, 1956, Státní zemědělské nakladatelství, Praha
- [3] Elwyn Hartley Edwards, Velká kniha o koních, 1992, GEMINI, spol. s.r.o., Bratislava
- [4] Ivo Frolec, Kovářství, 2004, Grada Publishing a.s., Praha
- [5] Michal Horáček, Království za koně, 1983, Olympia, Praha
- [6] Barbora Hvězdová, Rodokmen
- [7] Rodinný archiv
- [8] Semerák, Gustav, Umělecké kovářství a zámečnictví, 1977, Státní nakladatelství technické literatury, Praha
- [9] Hana Šlajchrtová, Rodokmen
- [10] <http://www.cjf.cz>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

cca	přibližně
nar.	narozen
n. l.	našeho letopočtu
století př. n. l.	století před naším letopočtem

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 / Otec kovárna / Karel Žeravík

Obr. 2 / Kovářské vybavení / Čermák, Král, 1956

Obr. 3, 4 / Podkovářské vybavení / Čermák, Král, 1956

Obr. 4 / Otec podkování / Monika Veselá

Obr. 5 – 11 / Regardt van der Meulen, Hans Rudolf Giger, Konstantin Brancusi, Auguste Rodin, Hector Guimard, Barbara Hepworth, Hans Arp /

<http://www.regardtvandermeulen.com/>

<http://www.tumblr.com/tagged/hans%20ruedi%20giger>

<http://vafanphotos.com/index2.php?gallery=215&photo=5>

<http://ajilbab.com/ines/ines-hector-guimard.htm>

<http://www.stiftung-arp-ev.de/>

<http://artsy.net/artwork/constantin-brancusi-princess-x>

<http://www.artnet.com/artwork/424825168/159530/barbara-hepworth-oval-form.html>

Obr. 12, 13 / Dostihy / <http://www.independent.co.uk>, <http://www.dailymail.co.uk>

Obr. 14, 15 / Parkúr / <http://www.equichannel.cz>

Obr. 16, 17 / Drezúra / <http://thehorseridingsite.com>

Obr. 18 / Sedlo / <http://www.agropress.cz>

Obr. 19, 20 / Uzda a uzdečka / <http://www.kone-spoll.estranky.cz>

Obr. 21, 22 / Hermés / <http://www.myraspberrylife.com>, <http://afasione.com>

Obr. 23 – 25 / Koláže inspirací /

<http://www.nicolasandreastaralis.com>

<http://www.manuelalbarran.com/>

<http://www.regardtvandermeulen.com/>

Rodinný archiv

Obr. 26 / Barevná inspirace / Helena Španingerová